

**ÜLEVAADE
EESTI APTEEKIDE
TEGEVUSEST AASTAL 2007**

Toimetanud: Marju Sammul
Autoriõigus: Ravimiamet, 2008

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Kirjastanud: Ravimiamet
Nooruse 1, 50411 Tartu
Telefon 737 4140
Faks 737 4142
E-post info@ravimiamet.ee

Eestis tegutseb kolme liiki apteeke: üldapteegid, veterinaarapteegid ja haiglaapteegid. Apteegil võib struktuuriüksustena olla kuni 3 haruapteeki.

Raviameti ravimistatistika büroo kogub andmeid nimetatud apteekide erialase tegevuse kohta. Apteegid esitavad Raviametile aruande oma tegevuse kohta neli korda aastas. Need kvartaalsed aruanded ei kajasta informatsiooni iga ravimi kohta eraldi, vaid üldist apteegi käivet. Aruandes tuuakse välja:

- apteegi kogukäive;
- ravimite käive, sh eraldi käsimüügiravimite käive, retseptiravimite käive, veterinaarravimite käive, soodustusega väljastatud ravimite käive, teistele asutustele väljastatud ravimite käive;
- andmed valmistatud ja jaendatud ravimpakendite kohta;
- apteegi personali üldandmed.

Kogutud aruannete põhjal on koostatud ülevaade apteekide tegevuse kohta 2007. aastal.

Vaadates apteekide tegevust, peab arvesse võtma asjaolu, alates 2006. aastast kehtib piirang uute üldapteekide avamisele linnades. Kuni 2005. aasta lõpuni võis Eesti linnades uusi apteeke avada sõltumata ümbruskonna elanikkonna arvust ja konkurentide lähedusest. Alates 1. jaanuarist 2006 ei tohi vastavalt ravimiseaduse muutusele uut apteeki avada linnades, kui seal on vähem kui 3000 elanikku ühe apteegi kohta, ning maal, kui 1 km raadiuses juba on apteek.

1 APTEEKIDE ARV

Tegevusluba omavate apteekide arv on pidevalt muutuv suurus. Olemasolevaid apteeke suletakse majandusliku ebarentaabluse tõttu, toimub omanike vahetus või lihtsalt ümberstruktureerimine. Samas avatakse uusi apteeke ja struktuuriüksuseid.

Viimastel aastatel toimunud muutusi apteekide arvus kajastab tabel 1, kus on välja toodud tegevusluba omavate apteekide arv koos struktuuriüksustega aasta alguse seisuga. Üldapteekide arv tõusis kuni 2006. aastani, mil hakkas kehtima piirang uute üldapteekide avamisele. Aastail 2007–2008 on üldapteekide arv vähenenud. Haiglaapteekide arv on kõige vähem muutunud, jäädes üldjoontes samaks. Oluliselt on iga aastaga vähenenud tegutsevate veterinaarapteekide arv, mille üheks põhjuseks on 2006. aastast kehtima hakanud nõue, mille kohaselt ei või veterinaarteenuse osutaja olla veterinaarapteegi tegevusloa omaja. Samas võib veterinaararst osta veterinaaravimeid otse hulgimüüjalt.

Tabel 1. Apteekide arv koos struktuuriüksustega 2003–2008

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Üldapteegid	469	474	480	532	523	509
Haiglaapteegid	30	27	29	29	29	29
Veterinaarapteegid	26	25	23	11	10	8

2007. aasta esimese jaanuari seisuga oli Eestis kehtiv tegevusluba 323 üldapteegil (millel oli kokku 200 haruapteeki), 25 haiglaapteegil (lisaks 4 struktuuriüksust) ja 9 veterinaarapteegil (lisaks 1 struktuuriüksus). Aasta jooksul toimus mitmeid muutusi põhiapteekide ja struktuuriüksuste arvus. 2007. aastal avati 1 põhiapteek ja 6 haruapteeki, suleti 7 põhiapteeki ja 14 haruapteeki. Haiglaapteekidest avati 1 haruapteek ja suleti 1 põhiapteek. Veterinaarapteekidest lõpetas tegevuse 2 apteeki.

2008. aasta jaanuari alguses oli Eestis tegevusluba väljastatud 317 üldapteegile, millel oli 192 struktuuriüksust. Kõigist üldapteekidest neljandik asub Tallinnas. 35% üldapteekide struktuuriüksustest asuvad suuremates linnades – Tallinnas ja Tartus. Teistest maakondadest oli arvuliselt enam apteeke Pärnumaal, Ida-Virumaal, Harjumaal ning Viljandimaal.

Haiglaapteeke oli 24, lisaks 5 struktuuriüksust. Seega kokku 29. Neist 8 asusid Tallinnas, 3 Harjumaal, 3 Ida-Virumaal ning 3 Tartus. Ülejäänud maakondades oli ainult 1 haiglaapteek, välja arvatud Valga- ja Võrumaa, kus ei ole ühtegi haiglaapteeki.

2008. aasta alguse seisuga tegutses Eestis 8 veterinaarapteeki, neist 1 veterinaarapteegi struktuuriüksus.

Ülevaate kehtiva tegevusloaga apteekide jaotumisest linnades ja maakondades 2008. aasta alguses annab tabel 2.

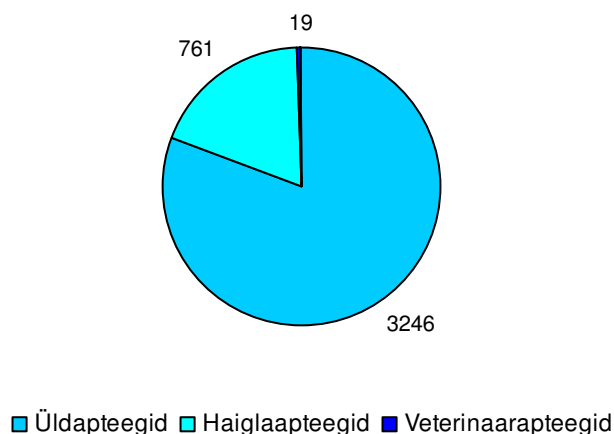
Tabel 2. Apteekide jaotus linnades ja maakondades 02.01.2008 seisuga

Linn/maakond	Üld- apteek	Apteek linnas	Apteek maal	Haru- apteek	Haru- apteek linnas	Haru- apteek maal	Haiglaapteek +haruapteek	Veterinaar apteek+ haru- apteek
Harjumaa	20	8	12	14	5	9	3	
Tallinn	79	79		48	48		6+2	1
Hiiumaa	3	2	1	3		3	1	
Ida-Virumaa	21	18	3	17	14	3	2+1	
Narva	14	14		6	6		1	
Jõgevamaa	9	5	4	3	1	2	1	
Järvamaa	8	5	3	7	1	6	1	
Läänemaa	9	6	3	4	1	3	1	
Lääne- Virumaa	17	11	6	6	3	3	1	
Põlvamaa	8	4	4	6	2	4	1	1
Pärnu	19	19		5	5		1	1+1
Pärnumaa	10	2	8	5		5	0	
Raplamaa	9	2	7	8	2	6	1	
Saaremaa	8	5	3	8	5	3	1	1
Tartu	32	32		18	18		1+2	1
Tartumaa	13	4	9	11	1	10	1	
Valgamaa	13	9	4	2	1	1	0	
Viljandimaa	14	13	1	13	3	10	1	1
Võrumaa	11	8	3	8	3	5	0	1
Kokku	317	246	71	192	119	73	24+5	7+1
KÕIK KOKKU				509			29	8

2 APTEEKIDE KÄIVE

Apteekide käive koosneb ravimite ja muude kaupade käibest. Apteekide kogukäive aastal 2007 on esitatud joonisel 1. Kõigi aasta jooksul tegutsenud apteekide ja nende struktuuriüksuste kogukäive 2007. aastal oli 4026 miljonit krooni. Võrreldes aastaga 2006 on apteekide kogukäive aastaga suurenenud 18%.

Joonis 1. Eesti apteekide kogukäive (2007, miljonites kroonides)

Üldapteekide käive 2007. aastal oli 3246 miljonit krooni, haiglaapteekide käive 761 miljonit krooni ning veterinaarapteekide käive 19 miljonit krooni. Jooniselt 1 on näha, et üle 80% kõikide apteekide käibest moodustab üldapteekide käive. Haiglaapteekide käive moodustab apteekide kogukäibest ~19%. Veterinaarapteekide osa on kõige väiksem ~1%. Võrreldes 2007. aasta tulemusi aastaga 2006 on kõige enam suurenenud haiglaapteekide käive, mis on tõusnud 25% võrra. Üldapteekide kogukäive on suurenenud 16% võrra, veterinaarapteekide käive on jäänud peaaegu samaks.

Apteekidest väljastatud ravimite käive 2007. aastal on toodud tabelis 3. Kõige suurem ravimite osakaal kogukäibest oli üldapteekides, mis moodustas 79%. Haiglaapteekides oli ravimite osakaal 65%, sest haiglad vajavad suuremal hulgal meditsiiniseadmeid, hügieeni- ja põetusvahendeid, mis ei kuulu ravimite hulka. Siiski on ravimite osakaal võrreldes 2006. aastaga haiglaapteekides tõusnud 4% võrra. Veterinaarapteekides oli ravimite osakaal alla poole, enamasti väljastatakse loomatoitu ja muid igapäevaseid loomatarbeid.

Tabel 3. Ravimite käive apteekides 2007 (miljonites kroonides)

	Ravimite käive	% kogukäibest
Üldapteegid	2561	79
Haiglaapteegid	495	65
Veterinaarapteegid	8	40

Ülevaate kogukäibe jagunemisest suuremate linnade ja maakondade vahel 2007. aastal annab tabel 4. Arvestatud on nii üld-, haigla- kui veterinaarapteekide kogukäivet.

Tabel 4. Apteekide kogukäive suuremates linnades ja maakondades 2007

Linn/Maakond	Kogukäive miljonites kroonides	% kogukäibest
Tallinn	1823	45,3
Tartu	583	14,5
Pärnu	224	5,6
Ida-Virumaa	192	4,8
Harjumaa	149	3,7
Lääne-Virumaa	147	3,6
Viljandimaa	127	3,2
Narva	123	3,0
Saaremaa	94	2,3
Võrumaa	78	1,9
Valgamaa	72	1,8
Järvamaa	72	1,8
Jõgevamaa	67	1,7
Põlvamaa	59	1,5
Raplamaa	57	1,4
Läänemaa	56	1,4
Tartumaa	52	1,3
Pärnumaa	30	0,7
Hiiumaa	21	0,5

2007. aastal oli Eesti ravimituru maht hulгимүүgihindades 2666 miljonit krooni, millest üldapteekidele väljastati ravimeid ligikaudu 2078 miljoni krooni eest (käibemaksuta). Lisaks väljastati veterinaarravimeid ligikaudu 4 miljoni krooni eest. Üldapteekide ravimite käive koos veterinaarravimitega oli 2561 miljonit krooni (käibemaksuga).

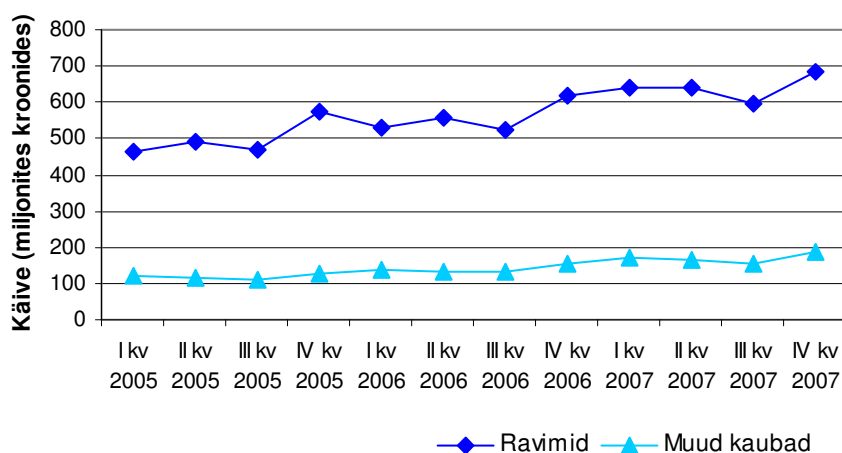
Ravimite käive üld- ja haiglaapteekides aastal 2007 oli kokku 3056 miljonit krooni. Jagades saadud summa kõigi Eesti elanike vahel saame, et üldised kulutused ravimitele ühe elaniku kohta olid 2276 krooni aastas, mis on ~18% rohkem kui eelmisel aastal.

3 ÜLDAPTEEGID

Apteekide käive koosneb ravimite (~80%) ja muude kaupade (~20%) käibest. Muude kaupade hulka kuuluvad apteegis müüdadavad hügieenitarbed, põetusvahendid, meditsiinitehnika, toidulisandid, loodustooted, kosmeetika jm.

Apteekide käive on sesoonse iseloomuga, st seotud aastaajaga. Teise kvartali käive võrreldes esimese kvartali käibega suureneb, kolmandas kvartalis käive langeb ning hakkab taas tõusma aasta viimastel kuudel. Apteekide käibe sesoonsus avaldub nii ravimite kui ka muude kaupade käibes (joonis 2).

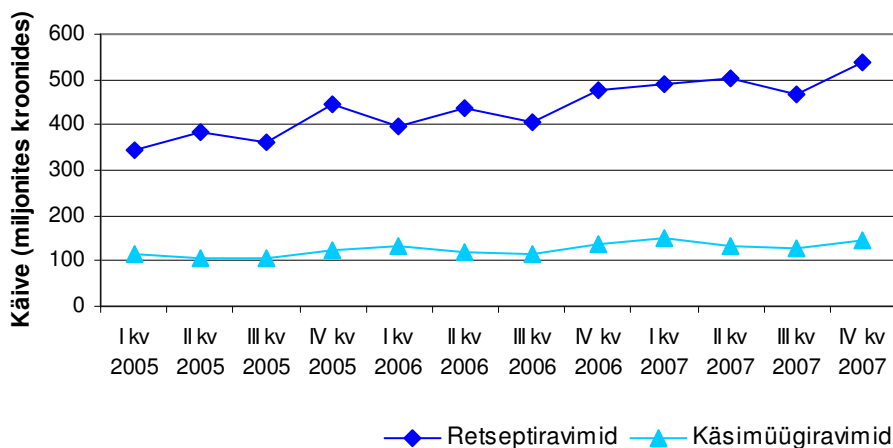
Joonis 2. Üldapteekide kvartaalne käive 2005–2007

Keskmine kvartaalne ravimikäive aastal 2005 oli 499 miljonit krooni, 2006. aastal 557 ning 2007. aastal vastavalt 640 miljonit krooni. Muude kaupade käive on aastate jooksul samuti kasvanud, olles 2007. aasta neljandas kvartalis 189 miljonit krooni.

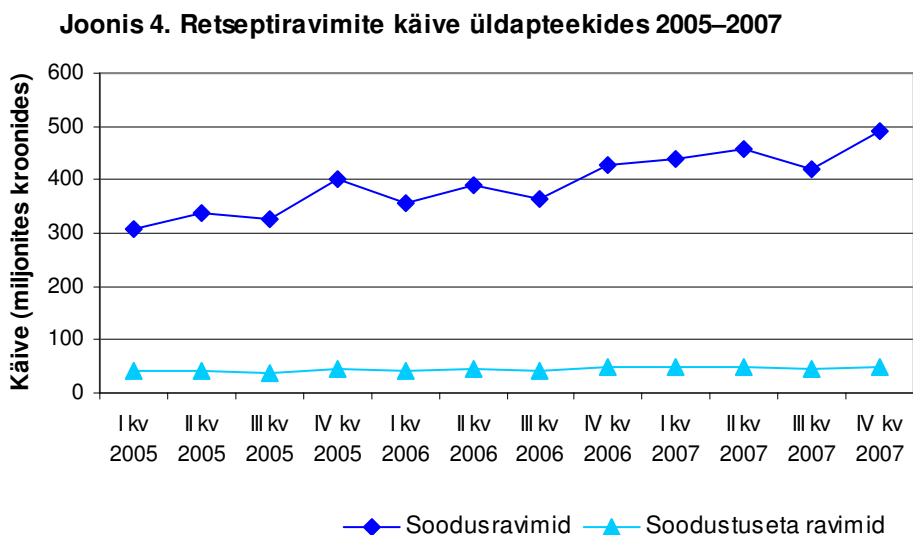
Ravimite käibe võib jaotada käsimüügiravimite, retseptiravimite ja veterinaarravimite käibeks. Kõige enam väljastatakse üldapteekidest inimesel kasutamiseks mõeldud ravimeid retseptide alusel (joonis 3).

Joonis 3. Ravimite kvartaalne käive üldapteekides 2005–2007

Keskmine kvartaalne retseptiravimite käive aastatel 2005–2007 oli vastavalt 384, 430 ja 500 miljonit krooni. Käsimüügiravimite keskmine käive kvartalis vaadeldaval perioodil muutus vähem, olles 2005. aastal 114, 2006. aastal 126 miljonit krooni ja 2007. aastal vastavalt 139 miljonit krooni. Seetõttu mõjutab üldist ravimite käibe kasvu just retseptiravimite kasutus.

Retseptiravimite käibe võib omakorda jaotada soodustusega ja soodustuseeta retseptide alusel väljastatud ravimite käibeks (joonis 4). Soodusravimite käibes on sesoonsus ka kõige märgatavam.

Soodusravimid moodustavad keskmiselt 90% retseptiravimite käibest. Soodusravimite maksumusest tasus patsient 2007. aastal ~37% ja Eesti Haigekassa ~63%. See suhe on püsinud viimastel aastatel stabiilsena ehk patsient tasub soodusravimite eest ligikaudu 1/3 ja Eesti Haigekassa ligikaudu 2/3. Keskmine soodusretsepti maksumus 2007. aastal oli 301 krooni, mis on ~8% võrra suurem kui 2006. aastal.

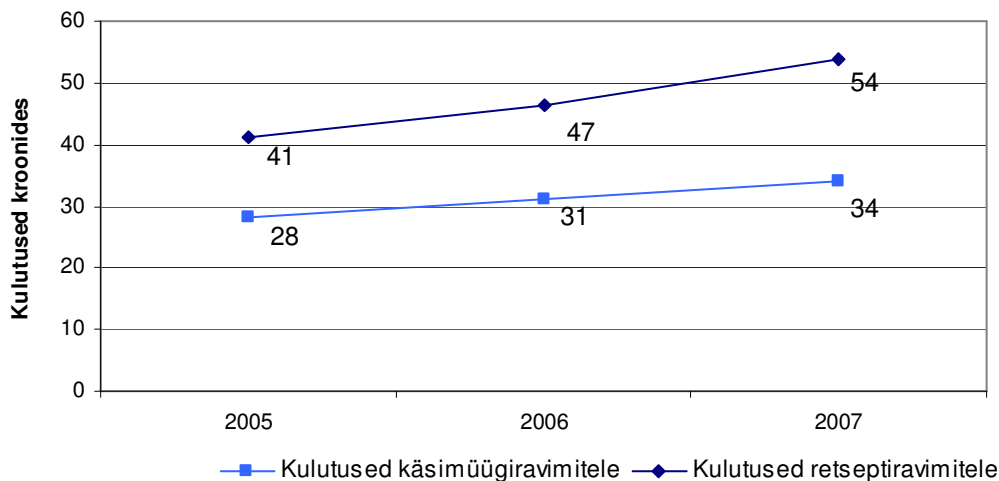
Veterinaarsel otstarbel väljastatakse üldapteekidest ravimeid keskmiselt 1,5 miljoni krooni ulatuses igas kvartalis. Veterinaarravimite väljastamine üldapteekidest pole seotud aastaajaga.

Seoses ravimite käibe suurenemisega aastate jooksul on suurenenud ka patsientide kulutused ravimitele. Käsimüügiravimite korral tasub patsient ravimite eest täies ulatuses. Retseptiravimite korral sõltub patsiendi poolt tasutud osa sellest, kas tegemist on soodusravimiga või mitte ning sellest, kui suur on soodustuse määr või piirhind antud ravimi korral. Retseptiravimitele tehtud kulutuste arvutamisel on arvestatud, et soodustuseeta retseptiravimite maksumuse tasub patsient täies ulatuses ning soodustusega ravimite korral on arvestatud ainult patsiendi poolt tasutud osa. Haigekassa poolt kompenseeritavat summat pole arvestatud.

Igakuised otsesed kulutused ravimitele ühe elaniku kohta aastatel 2005–2007 on toodud joonisel 5. Jooniselt on näha, et igakuised kulutused käsimüügiravimitele on kolme aastaga suurenenud 6 krooni võrra (28-lt kroonilt 34-le kroonile) ning kulutused retseptiravimitele vastavalt 13 krooni võrra (41-lt kroonilt 54-le kroonile). Esimesel juhul on kulutuste kasv kolme aasta jooksul olnud ~22%. Kõige enam on suurenenud

retseptiravimitele kuluv summa, mis on tõusnud ~32%. Seega kulutas iga Eesti elanik eelmisel aastal ravimitele ühes kuus keskmiselt 88 krooni, aastas 1056 krooni.

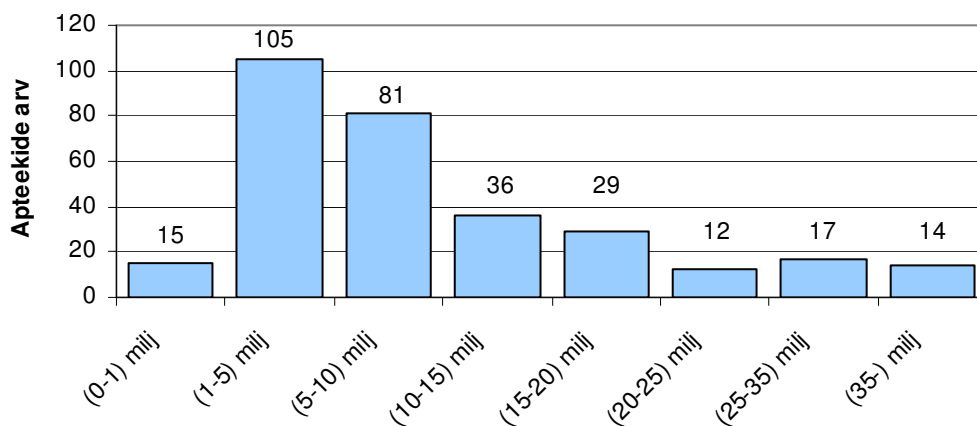
Joonis 5. Kulutused ravimitele ühes kuus ühe elaniku kohta aastatel 2005–2007

Ülevaate tegutsevate üldapteekide suurusest annab nende grupeerimine aastakäivete alusel. Võrdlusesse on kaasatud kogu 2007. aasta jooksul tegutsenud üldapteegid koos struktuuriüksustega. Apteekide poolt esitatavate aruannete põhjal ei ole võimalik põhiapteegi ja struktuuriüksuste käivet üksteisest eristada. Seega on võrdluses üldapteeki ja tema struktuuriüksuseid käsitletud ühe üksusena.

Jooniselt 6 on näha, et kõige enam on Eestis üldapteeke 1–5 miljonilise aastakäibega, siiski on nende üldarv võrreldes 2006. aastaga vähenenud 22 võrra. Teised suuremad muutused võrreldes 2006. aastaga on toimunud 15–20 miljoni ja enam kui 35 miljoni suuruse aastakäibega apteekide arvus, mis on suurenenud vastavalt 13 ja 7 apteegi võrra. Teistes rühmades olid muutused väiksemad.

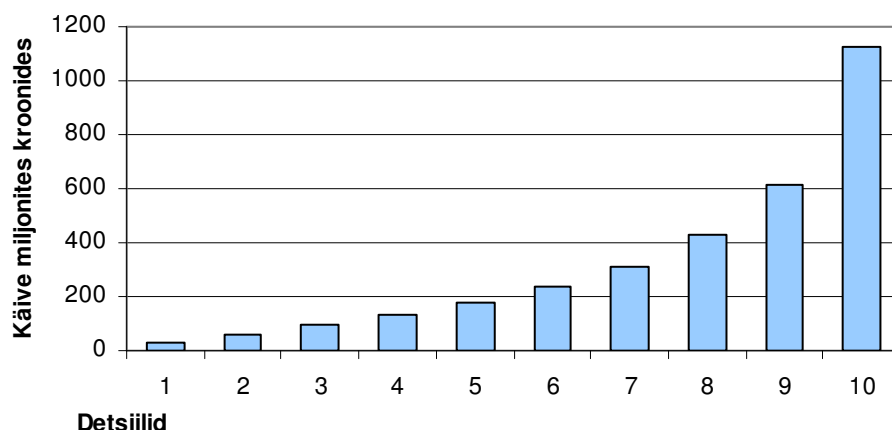
Joonis 6. Üldapteekide jaotus aastakäivete alusel, 2007

Keskmine üldapteegi käive aastal 2007 oli 10,2 miljonit krooni. 2005. aastal oli see näitaja 7,9 ja 2006. aastal 8,8 miljonit krooni. Üldapteegi keskmine käive on viimase aastaga suurenenud ~16% võrra.

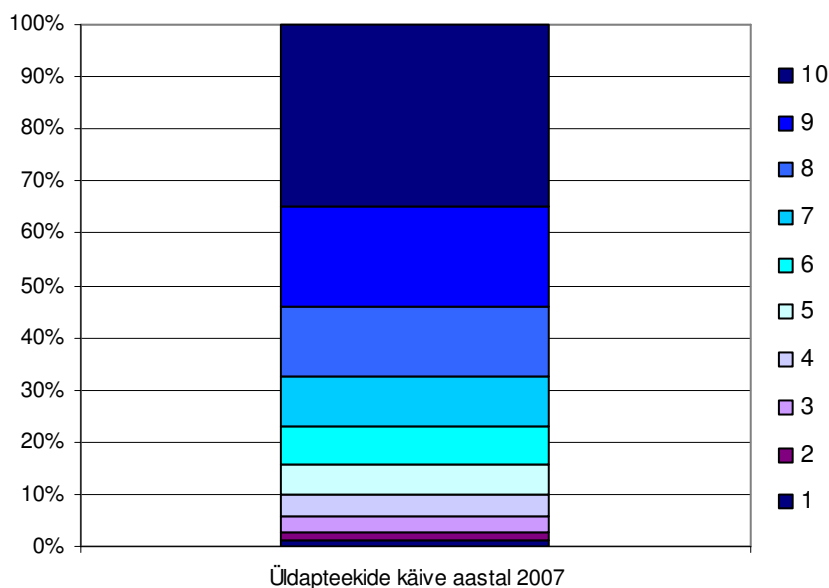
Apteekide käivete erinevust iseloomustab apteekide jaotamine detšiilidesse, kus igas detšiilis on võrdne arv apteeke (arvestatud on terve aasta tegutsenud apteeke).

Joonis 7. Üldapteekide aastakäibe detšiilid, 2007

Detsiilidesse jaotamisel reastatakse apteegid aastakäivete alusel ja jagatakse nad kümnesse arvuliselt võrdsesse gruppi, kusjuures esimesse detšiili kuuluvad 31 kõige väiksema ja kümnendasse detšiili 31 kõige suurema aastakäibega apteeki. Esimesse ja kümnendasse detšiili kuuluvate apteekide keskmised aastakäibed erinevad 35 korda. Jooniselt 8 on näha, et esimesse seitsmesse detšiili kuuluvad apteegid andsid üldapteekide kogukäibest sama suure osa kui 31 suurima aastakäibega apteeki (ehk 10. detšiil).

Joonis 8. Erinevatesse detšiilidesse kuuluvate apteekide panus üldapteekide kogukäibesse aastal 2007

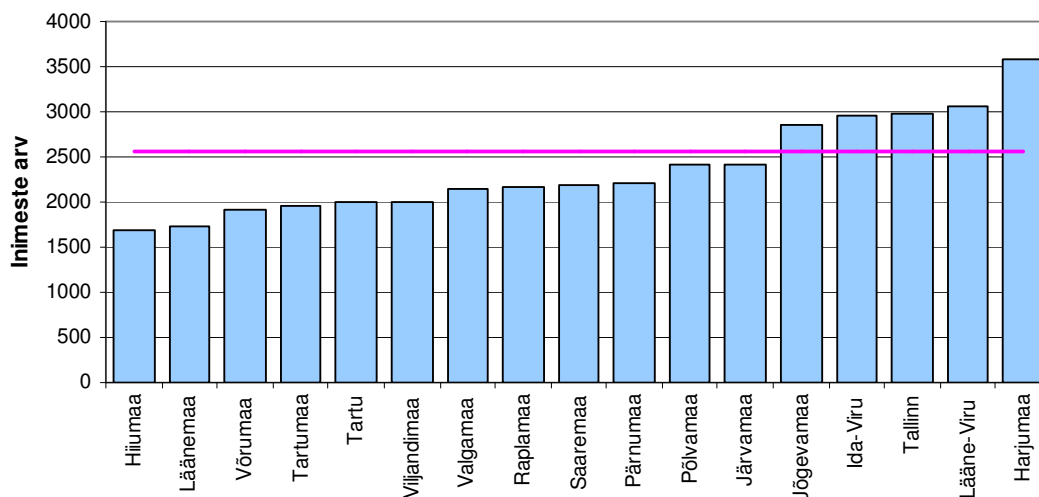
Rohkem kui pooled üldapteegid valmistasid 2007. aasta jooksul ravimeid nii seeriaviisiliselt kui ka ektemporaalsete retseptide alusel. Kokku valmistati 2007. aasta jooksul üldapteekides ~277 000 pakendit, neist ektemporaalseid ravimeid üle 76 000 pakendi. Valmistamise ja jaendamise eest võeti tasu ligikaudu 1,9 miljonit krooni. Seega lisandus ravimi hinnale valmistamis- ja jaendamistasude näol keskmiselt 7 krooni.

Lisaks jaemüügile väljastavad üldapteegid ravimeid ja muid kaupu ka asutustele. Tervishoiuasutustele väljastasid üldapteegid ravimeid ja muid kaupu ~54 miljoni krooni eest. Muudele asutustele (nt koolid, lasteaiad jm) müüdi ravimeid ja muid kaupu ~14 miljoni krooni eest.

2007. aasta lõpul töötas Eesti üldapteekides (sh struktuuriüksustes) 813 proviisorit, 563 farmatseuti ning 492 muud töötajat. Ühes keskmise suurusega apteegis töötab üldjuhul 1–2 proviisorit, 1 farmatseut ning 1 muu töötaja.

Visuaalse pildi Eesti apteegivõrgustikust annab maakonniti arvutatud inimeste arv seal asuva ühe ravimite jaemüügikoha (üldapteek või üldapteegi struktuuriüksus) kohta joonisel 9. Arvutamiseks kasutatud rahvaarv pärineb Statistikaameti regionaalarengu andmebaasist. Horisontaalne joon viitab Eesti keskmisele. Keskmiselt oli 2008. aasta teise jaanuari seisuga Eestis 1 ravimite jaemüügikoht 2567 inimese kohta. Keskmise tasemega võrreldes on enamuses maakondades inimesi ühe tegevusloaga ravimite müügikoha kohta vähem. Seevastu Harjumaal, Ida- ja Lääne-Virumaal ning Tallinnas on ühe apteegi kohta ligikaudu 3000 elanikku või enam.

Joonis 9. Inimeste arv 1 apteegi kohta erinevates maakondades 2007. aastal võrreldes Eesti keskmisega

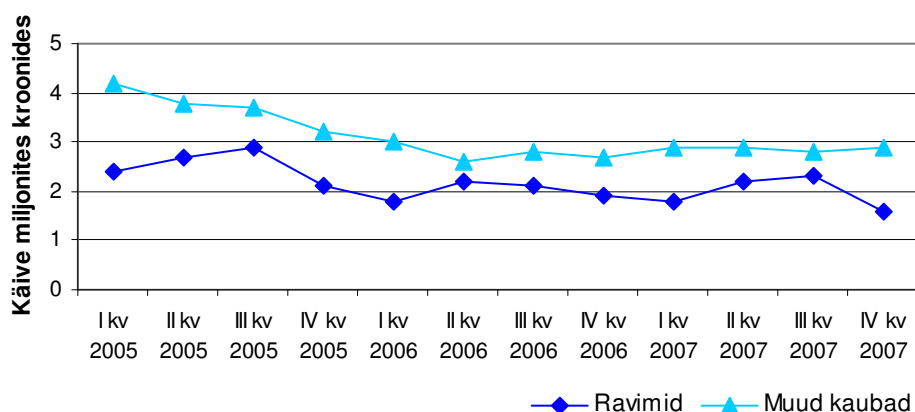

4 VETERINAARAPTEEGID

2007. aasta alguses oli Eestis 10 veterinaarapteeki koos struktuuriüksustega, neist 2 lõpetas aasta jooksul tegevuse. Veterinaarapteekide arv on iga aastaga järjest vähenenud. Sellega seoses on langenud ka veterinaarapteekide käive, vaid 2006. ja 2007. aasta käibed on suhteliselt sarnased.

2006. aastal oli poolte kogu aasta tegutsenud veterinaarapteekide aastakäive väiksem kui 2 miljonit krooni, kogu 2007. aasta jooksul tegutsenud veterinaarapteekidest aga kolmandikul väiksem kui 2 miljonit krooni. Võrreldes 2006. aastaga on 2007. aastal veterinaarapteekide aastakäibed tõusnud, suletud on väiksema aastakäibega apteegid. Üldiselt jäävad veterinaarapteekide aastakäibed vahemikku 1,0 kuni 5,5 miljonit krooni. Veterinaarapteekide keskmine aastakäive 2007. aastal oli 3,1 miljonit krooni. 2006. aastal oli vastav näitaja 2,3 miljonit krooni. Seega on veterinaarapteekide arv oluliselt vähenenud, aga tegutsevate veterinaarapteekide keskmine aastakäive suurenenud 33%.

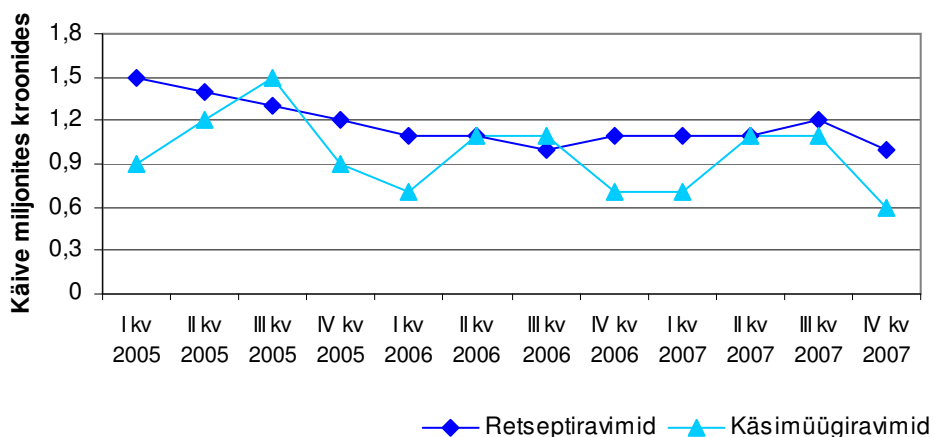
Joonis 10. Veterinaarapteekide kvartaalne käive 2005–2007

Sarnaselt üldapteekidele moodustab veterinaarapteekide käibe ravimite käive (40%) ja muude kaupade käive (60%). Erinevalt üldapteekidest moodustab käibest suurema osa muude kaupade käive (joonis 10). Üheks põhjuseks on see, et veterinaararstid saavad ravimeid osta otse hulгимүүgiettevõtetest, lisaks ostavad loomaomanikud veterinaarapteegist ka loomatoitu ja muid igapäevaseid loomatarbeid.

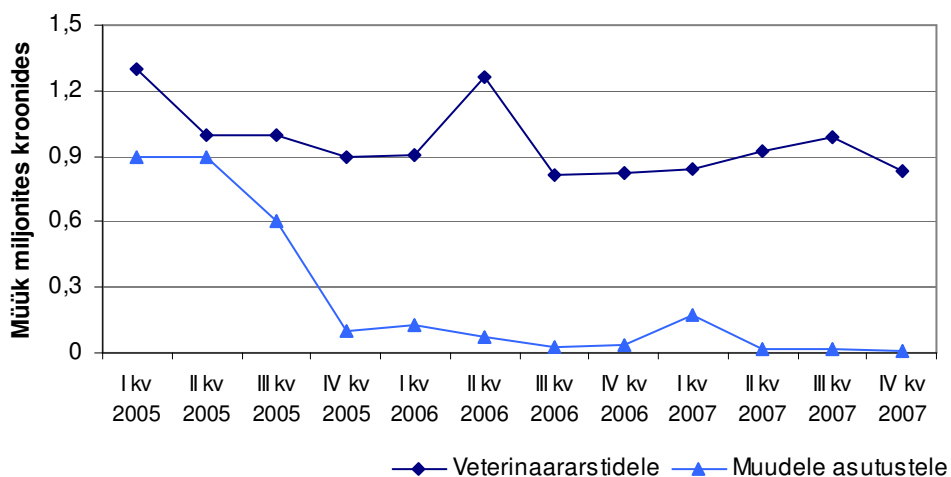
Ka veterinaarravimeid väljastatakse retsepti alusel või käsimüügist. Kui üldapteekides moodustas suurema osa ravimite käibest retseptiravimite käive, siis veterinaarapteekides müüdi varasematel aastatel rohkem käsimüügiravimeid. Käsimüügiravimite käive oli retseptiravimite käibest suurem kuni 2004. aasta neljanda kvartalini. Alates 2004. aasta lõpust hakkas veterinaarapteekide arv vähenema ning retseptiravimite käive ületas käsimüügiravimite käibe. Siiski saavutas käsimüügiravimite käive sesoonselt, st 2006. ja 2007. aasta teises ja kolmandas kvartalis, sama taseme retseptiravimite käibega (joonis 11). Käsimüügist väljastatavad veterinaarravimid on sesoonse iseloomuga. Müük aktiveerub aasta teises ja kolmandas kvartalis, kui loomad kasutatakse karpude ja puukide vastaseid preparaate.

Joonis 11. Ravimite kvartaalne käive veterinaarapteekides 2005–2007

Müük veterinaarapteekidest otse veterinaararstidele (joonis 12) on kahanenud seoses apteekide arvu vähenemisega. Ka müük teistele asutustele on kahanenud peaaegu olematuks. Üheks põhjuseks võib olla see, et veterinaarravimite osas esindab teisi asutusi veterinaararst, kes vajadusel saab ravimid osta otse hulgimüüjalt. 2007. aastal väljastasid hulgimüüjad ligikaudu 74% veterinaarravimitest otse tegutsevatele veterinaararstile või põllumajandusettevõtet esindavale veterinaararstile, 18% teistele asutustele ning kõigest 5% veterinaarapteekidele ja 3% üldapteekidele.

Joonis 12. Müük teistele asutustele veterinaarapteekidest 2005–2007

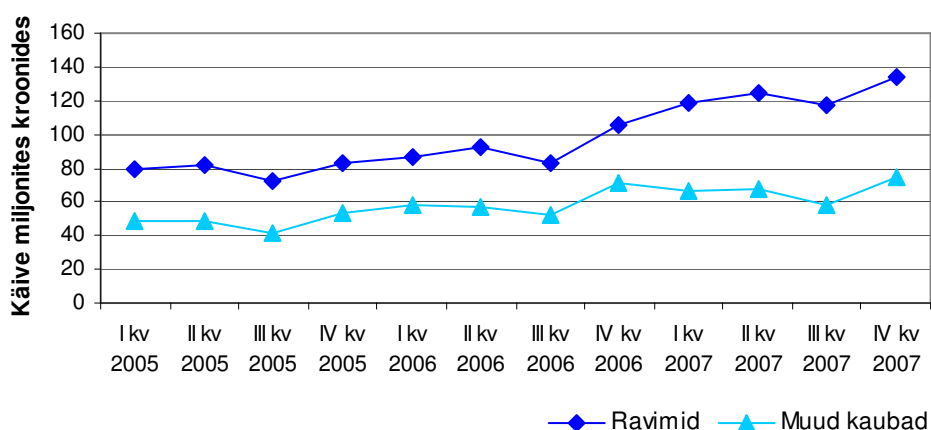
Veterinaarapteekides töötavad peamiselt veterinaararstid. Kokku töötas 2007. aasta lõpus veterinaarapteekides 11 veterinaararsti ja 4 muud töötajat. Keskmise suurusega veterinaarapteegis töötab 2 veterinaararsti ja 1 muu töötaja.

5 HAIGLAAPTEEGID

2007. aasta alguses tegutses Eestis 25 haiglaapteeki koos 4 struktuuriüksusega. Aasta jooksul avati 1 haruapteek ja suleti 1 haiglaapteek. Koos struktuuriüksustega jäi haiglaapteekide arv võrreldes 2006. aastaga samaks.

Haiglaapteekide käive 2007. aastal oli 761 miljonit krooni. Sellest ravimite käive oli 495 miljonit krooni, mis moodustab 65% kogukäibest.

Joonis 13. Haiglaapteekide kvartaalne käive 2005–2007

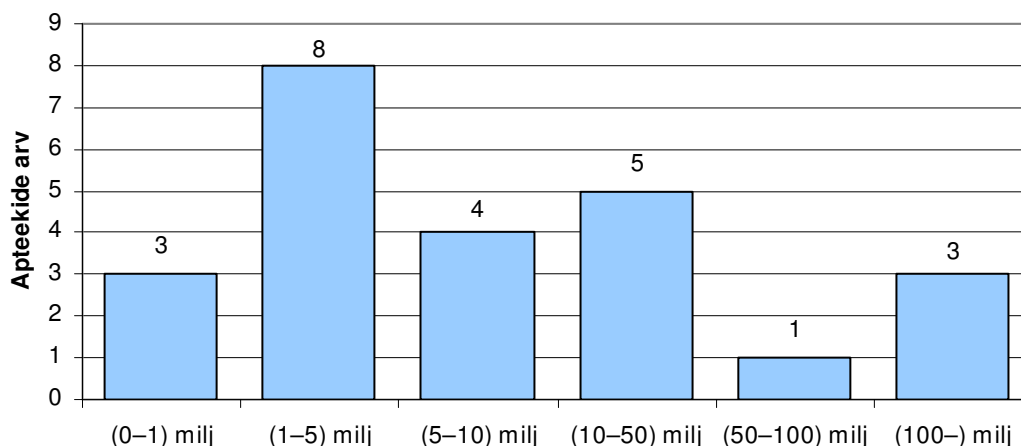

Haiglaapteekide käive on samuti mõjutatud aastaegadest (joonis 13). Vaadeldavatel aastatel käive teises kvartalis suureneb, kolmandas kvartalis väheneb ning hakkab taas tõusma aasta viimastel kuudel. Ravimite käive kvartalite lõikes järjest suureneb ning ka muude kaupade käive näitab tõusutrendi. Jooniselt on näha muude kaupade sesoonse iseloomu, mis on iseloomulik ainult haiglaapteekidele. Võrreldes 2006. aastaga on haiglaapteekide kogukäive 2007. aastal suurenenud 25% võrra.

Visuaalse ülevaate haiglaapteekide aastakäivetest annab joonis 14. Võrdlusesse on kaasatud kõik haiglaapteegid koos struktuuriüksustega. Apteekide poolt esitatavate aruannete põhjal ei ole võimalik põhiapteegi ja struktuuriüksuste käivet üksteisest eristada. Seega on võrdluses haiglaapteeki ja tema struktuuriüksuseid käsitletud ühe üksusena.

Peaaegu poolte haiglaapteekide käive on väiksem kui 5 miljonit krooni. Keskmise suurusega haiglaapteeki on 9 ning lisaks neile on Eestis veel 4 suurt haiglaapteeki, mille aastakäive on suurem kui 50 miljonit krooni. Kokku annavad suurimad apteegid 75% haiglaapteekide kogukäibest.

Joonis 14. Haiglaapteekide jaotus aastakäivete alusel, 2007

Keskmine haiglaapteegi käive 2007. aastal oli 32 miljonit krooni. Nii suure keskmise näitaja põhjustavad 7 haiglaapteeki, mille aastane käive on suurem kui 30 miljonit krooni. Ülejäänud haiglaapteekide aastakäive on tunduvalt väiksem, keskmiselt 4,7 miljonit krooni.

Üldiselt varustavad haiglaapteegid ravimite ja muude kaupadega haiglaid, mille juurde nad on loodud. Mõnikord väljastatakse aga ravimeid ka teistele tervishoiuasutustele. 2007. aastal väljastasid haiglaapteegid ravimeid ja muid kaupu teistele tervishoiuteenuse osutajatele ja hoolekandetasutustele 8,2 miljoni krooni ulatuses. Kvartali keskmine müük oli 2 miljonit krooni.

Haiglaapteekide personalis on ülekaalus proviisorid. Aastal 2007 töötas haiglaapteekides 68 proviisorit, 26 farmatseuti ning 35 muud töötajat. Keskmise suurusega haiglaapteegis töötab kuni 5 inimest, vaid üksikutes suuremates ja struktuuriüksuseid omavates haiglaapteekides töötab rohkem kui 5 inimest.

6 KOKKUVÕTE

Seisuga 02.01.2008 oli Eestis kehtiva tegevusloaga apteekide koos struktuuriüksustega 546, neist 509 üldapteeki, 29 haiglaapteeki ja 8 veterinaarapteeki.

Apteekide kogukäive 2007. aastal oli 4026 miljonit krooni, millest üldapteekide kogukäive oli 3246, haiglaapteekide kogukäive 761 ning veterinaarapteekide kogukäive 19 miljonit krooni. Võrreldes 2006. aastaga suurenes apteekide kogukäive 18%. Kogukäive suurenes üldapteekidel 16%, haiglaapteekidel 25% ning veterinaarapteekidel 1% võrra. Apteekide ravimite käive oli 3064 miljonit krooni, mis moodustas kogukäibest 76%. Üldapteekide kogukäibest moodustas ravimite käive 79%, haiglaapteekides 65% ning veterinaarapteekides 40%.

Keskmine käive ühes üldapteegis kasvas 2007. aastal 16% võrra ning oli keskmiselt 10,2 miljonit krooni. 10% üldapteekidest ehk 30 suurimat üldapteeki moodustasid oma käibega 1/3 kogu turust. Veterinaarapteegid olid suhteliselt väikese aastakäibega (vahemikus 1–5,5 miljonit krooni), keskmine aastakäive oli 3 miljonit krooni. Veterinaarapteekide arv on viimase kolme aasta jooksul vähenenud just väiksema käibega apteekide arvelt, hetkel tegutsevate apteekide keskmine käive siiski suureneb. Haiglaapteegid on käibe poolest väga erinevad: 11 haiglaapteegi aastakäive jääb alla 5 miljoni krooni, keskmise suurusega haiglaapteekide on 9 ning 4 suurima käibega haiglaapteeki annavad 75% haiglaapteekide käibest.

Võrreldes üld- ja haiglaapteekide kvartaalseid käibeid aastatel 2005–2007, on kõikjal näha kasvutendentsi ning ravimite käibe sesoonset iseloomu. Haiglaapteekide korral avaldub sesoonsus ka muude kaupade käibes.

Igakuised kulutused ravimitele ühe elaniku kohta on viimastel aastatel järjest suurenenud. Iga Eesti elanik ise kulutas 2007. aastal ravimitele ühes kuus keskmiselt 88 krooni, aasta jooksul teeb see iga elaniku kohta 1056 krooni. Summaarsed kulutused ravimitele ühe elaniku kohta aastas olid 2276 krooni. Seega on kogu ravimitele tehtavatest kulutustest otseselt patsiendi enda kanda 46%.

2007. aastal oli Eestis keskmiselt 1 üldapteek või üldapteegi struktuuriüksus 2567 inimese kohta.

Apteekides töötas 2007. aasta lõpus 881 proviisorit, 589 farmatseuti, 11 veterinaararsti ja 531 muud töötajat. Ühes keskmise suurusega üldapteegis töötab 1–2 proviisorit, 1 farmatseut ja 1 muu töötaja. Keskmise suurusega veterinaarapteegis töötab 1 veterinaararst ja 1 muu töötaja ning keskmise suurusega haiglaapteegis on 2 proviisorit, 1 farmatseut ning 1 muu töötaja.